

Dekadni bilten vodnobilančnega stanja kmetijskih tal v Sloveniji 1. do 10. junija 2011

OBVESTILO

Padavine so bistveno izboljšale preskrbljenost tal z vodo v večjem delu Slovenije. Višina padavin je povsod presegla dolgoletno povprečje. V večini države je bila višina padavin med 40 in 80 mm. Posevki so po dežju hitro napredovali, padavine so ponekod povzročile poleganje posevkov. Pri pogostem dežju je treba skrbeti tudi za primerno varstvo rastlin pred boleznimi.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Prva junijska dekada je bila v znamenju padavin. V zahodni polovici države so se padavine začele v drugem dnevu dekade, naslednji dan pa še na vzhodu. Padavine so se nato pojavljale celo dekada. Višina padavin je povsod presegla dolgoletno povprečje, ponekod celo dvakratno. Štajerska, vzhodni del Gorenjske, Prekmurje, Obala in Goriška so prejele med 40 in 80 mm padavin, osrednja Slovenija, zahodni del Gorenjske, Notranjska in Dolenjska pa med 80 in 120 mm padavin. Največ padavin, čez 120 mm, je bilo v SZ Sloveniji ter v JV delu Dolenjske. Povprečna dekadna temperatura zraka je bila navkljub padavinam za 2 °C, na vzhodu tudi za 3 °C nad dolgoletnim povprečjem. Z izjemo hribovitih predelov se dnevne temperature zraka niso spustile pod 12 °C in so večkrat presegle 25 °C. Trajanje sončnega obsevanja je bilo pod dolgoletnim povprečjem. Največ sonca, nad 60 ur, sta prejeli Štajerska in Prekmurje, najmanj, pod 40 ur, pa SZ Slovenija.

IZHLAPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN

Zaradi oblačnega vremena so bile tudi vrednosti izhlapevanja manjše kot bi bile značilne za ta čas ob jasnem vremenu. V večjem delu Slovenije so bile dnevne vrednosti izhlapevanja med 2,5 in 4 mm. Štajerska in Prekmurje, ki sta prejeli največ ur sončnega obsevanja ter Obala so imeli dnevno izhlapevanje povečini okrog 4 mm. Vrednost 5 mm je bila presežena le v enem dnevu na Goriškem in v Prekmurju.

STANJE RASTLIN

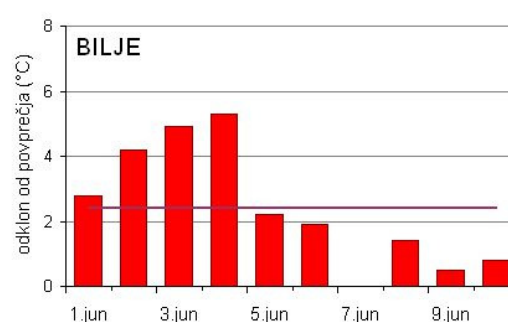
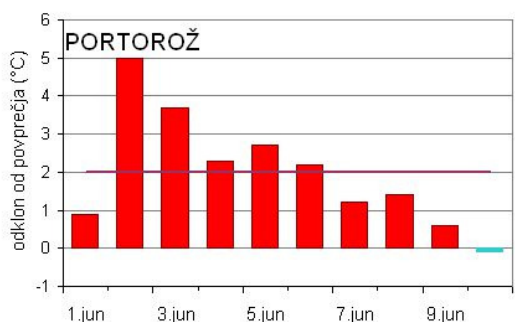
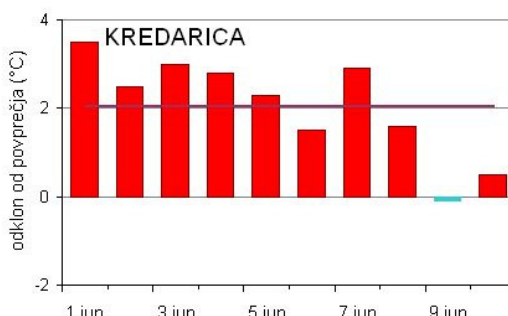
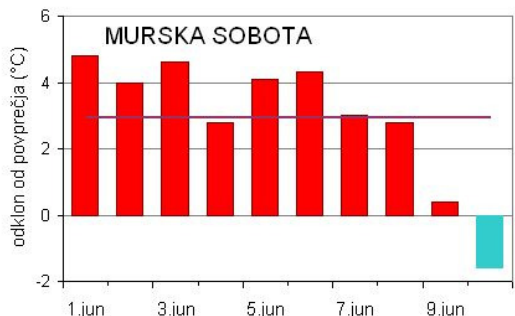
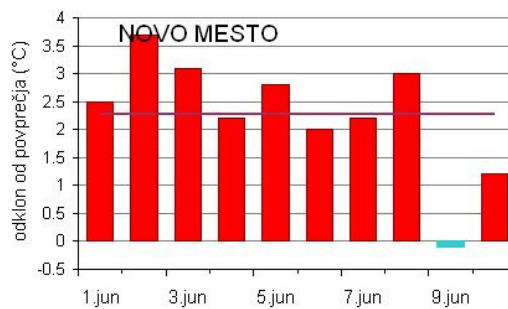
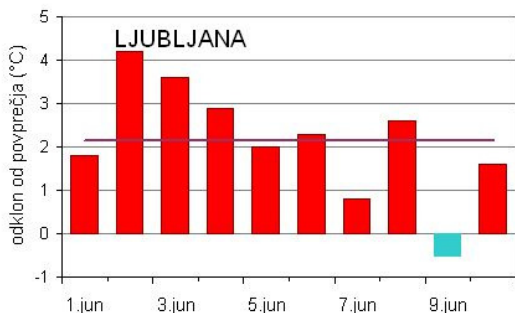
Padavine so v večjem delu Slovenije vzpostavile normalno preskrbljenost tal z vodo. Koruzni posevki so po dežju hitro napredovali. Ječmen je sklasi in naliva zrnje. Obilne padavine so ponekod povzročile poleganje posevkov v odvisnosti od sorte. Zgodnje poleganje v začetku cvetenja in pozno poleganje na začetku voščene zrelosti kažeta linearno odvisnost med odstotkom polegla površine in požetim pridelkom. Če je posevek ob cvetenju v celoti podel, se lahko pričakovani pridelek razpolovi, ob popolnem poleganju v začetku voščene zrelosti pa je zmanjšanje pridelka manjše (okoli 15 %). Primerna oskrba z vlago v času polnjenja zrnja pomembno vpliva na število zrn v klasku in na enakomeren razvoj vseh klaskov v klasu. Pri primerni oskrbi z vlago in hranili se v klasku razvijejo 3 zrna, če pa ni primernih pogojev, pa samo eno zrno ali dve. Pri slabši preskrbi z vlago in predvsem dušikom se na spodnjih in zgornjih klaskih navadno razvije le eno drobnejše zrno ali pa tudi popolnoma zakrni. Visoke pridelke ozimnih žit lahko pričakujemo, če je čas zorenja od mlečne, voščene do polne zrelosti čim daljši in rastline obdržijo zgornje tri liste čim dlje zelene in aktivne, saj ti napolnijo zrno. V takem primeru lahko pričakujemo manj težav zaradi vročinskega stresa ali pomanjkanja padavin pri zgodnejših sortah v primerjavi s poznimi ali zelo poznimi sortami. Pri pogostem dežju je treba skrbeti tudi za primerno varstvo rastlin pred boleznimi, presledki med škropljenji naj ne bodo daljši od 8 do 10 dni in jih je potrebno prilagajati količini padavin. Če pade več kot 30 litrov dežja na m² je potrebno škropljenje ponoviti prej, saj se obloga spere.

VODA V TLEH

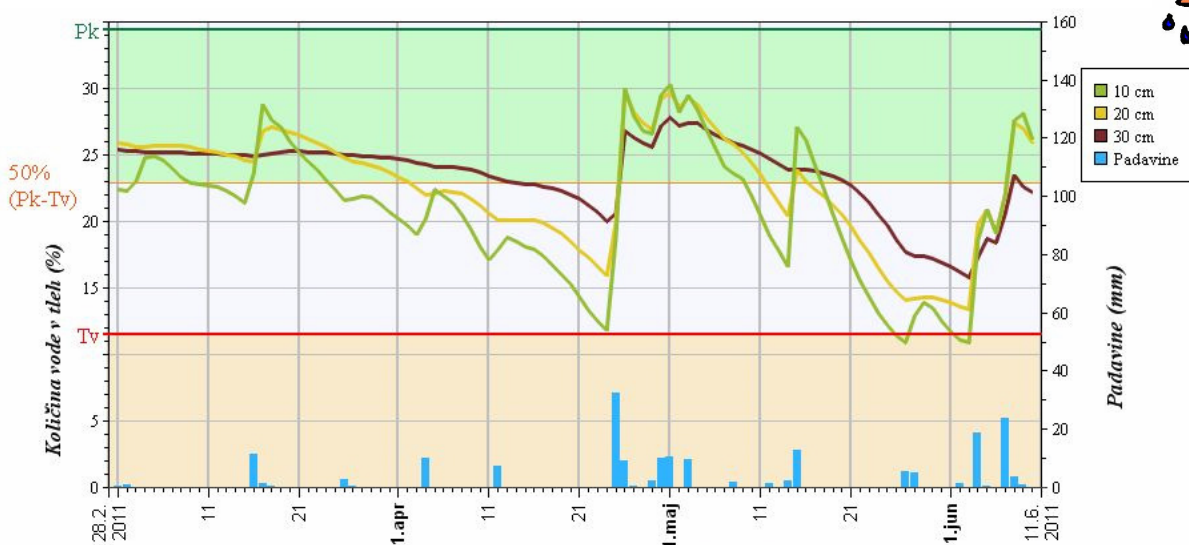

Padavine so bistveno izboljšale zaskrbljujoče nizek nivo vode v tleh. Vodna bilanca zadnje dekade je povsod ugodna, vrednost od 1. maja do 10. junija pa je pozitivna na Notranjskem, Dolenjskem, v osrednji in SZ Sloveniji. Razen na Obali so padavine zadostovale za napolnitev vodnega rezervoarja čez mejo, ki označuje polovico med polnim rezervoarjem in točko venenja. Na Štajerskem in Prekmurju je bila ta presežena do globine 20 cm, na Goriškem pa do globine 30 cm.

Dnevni odklon temperature zraka od dolgoletnega povprečja 1961-1990 v prvi dekadi junija ter odklon od dolgoletnega povprečja temperature zraka celotne deкаде ponazorjenim s črto

Povprečna dnevna vsebnost vode v tleh in padavine: Murska Sobota, 1. 3. – 11. 6. 2011

Pk = zgornja meja vode v tleh

50% (Pk-Tv) = spodnja meja rastlinam dostopne vode v tleh

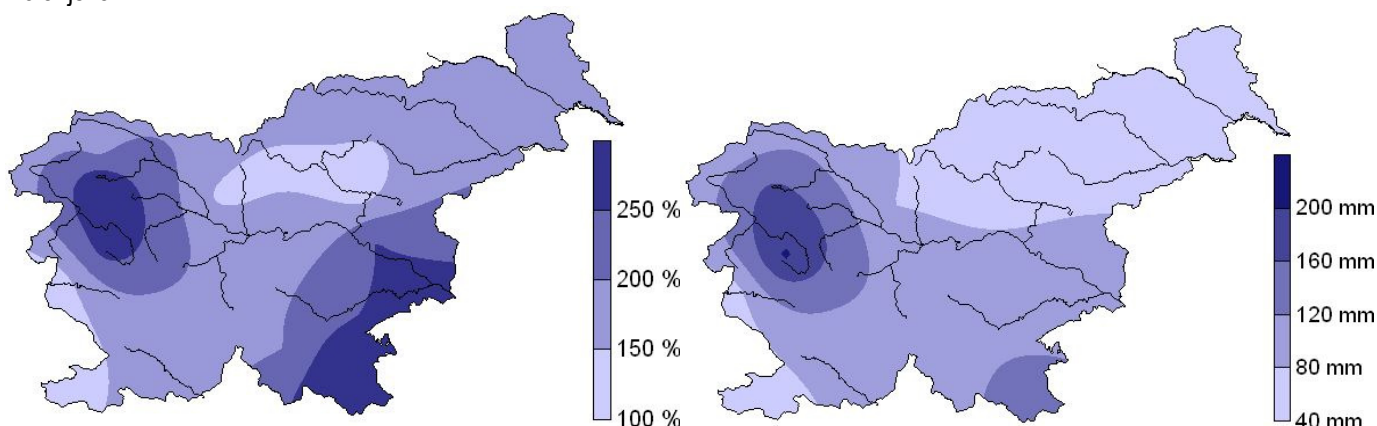
Tv = rastlinam nedostopna voda v tleh

Višina padavin v prvi dekadi junija 2011 (1. 6. – 10. 6. 2011)

Višina padavin je v prvi dekadi junija povsod presegla dolgoletno povprečje, ponekod celo dvakratno. Štajerska, vzhodni del Gorenjske, Prekmurje, Obala in Goriška so prejele med 40 in 80 mm padavin, Osrednja Slovenija, zahodni del Gorenjske, Notranjska in Dolenjska pa med 80 in 120 mm padavin. Največ padavin, čez 120 mm, je bilo v SZ Sloveniji ter v JV delu Dolenjske.

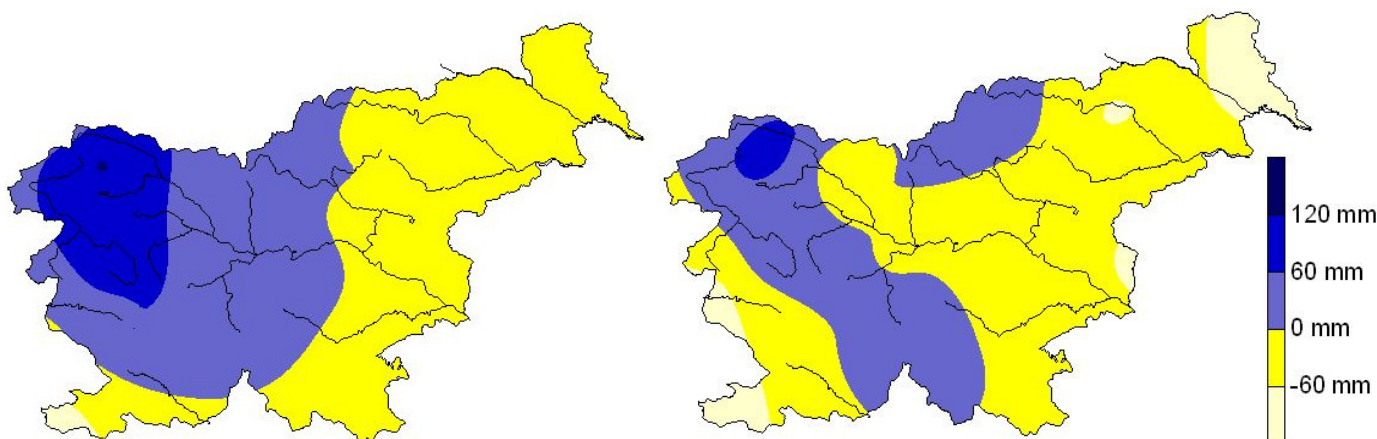

VODNA BILANCA (1.5 – 31.5.2011) označuje razliko med količino padavin in potencialno evapotranspiracijo.

Vrednosti, ki opisujejo stanje vodne bilance v letošnjem maju, so bile nekoliko nižje kot so značilne za dolgoletno povprečje. Negativne vrednosti letos beležimo tudi v osrednji Sloveniji in Krasu, prav tako je na SV in Goriškem primanjkljaj večji kot v povprečju referenčnega obdobja. Območje z največjimi vrednostimi vodne bilance v SZ je izrazito manjše.

Povprečna vodna bilanca za maj v obdobju 1971-2000

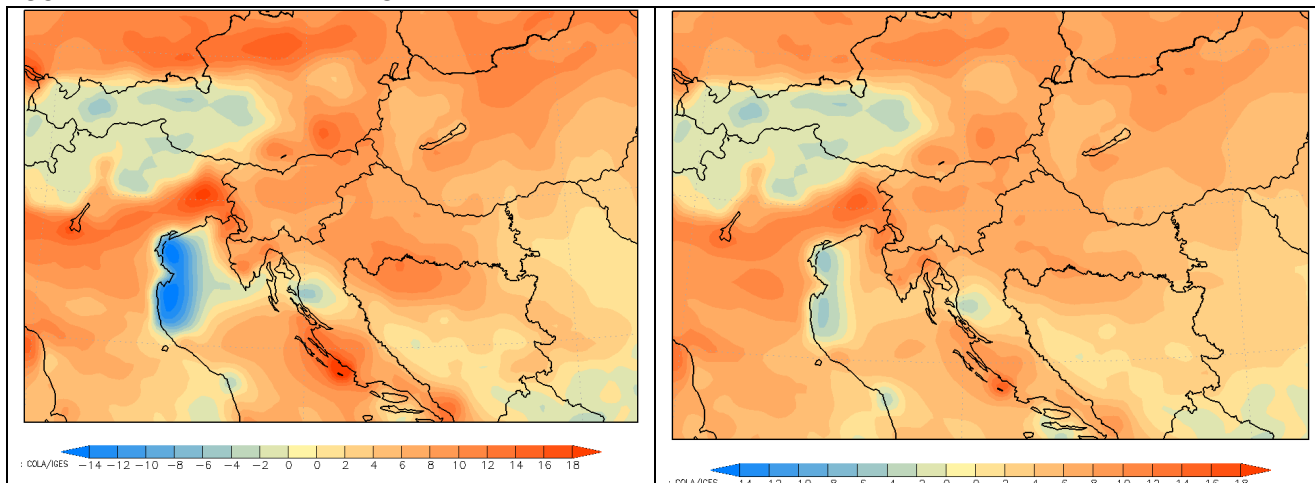
Vodna bilanca za maj 2011

PREGLED STANJA S POMOČJO NUMERIČNEGA MODELA NMM

Model NMM je računalniško orodje, namenjeno predvsem za napovedovanje vremena. Za potrebe agrometeorološkega dekadnega biltena pa pripravljamo simulacije vremena za preteklo obdobje, zato kot osnove za izračune ne uporabljamo napovedi vremena, temveč analize preteklega vremena. Za analizo dolgoletnih povprečnih vrednosti uporabljamo na naše področje prilagojen arhiv ponovnih analiz vremena Evropskega centra za srednjeročne prognoze vremena za obdobje 1989-2010. Več informacij je na voljo v prvi številki biltena za leto 2010.

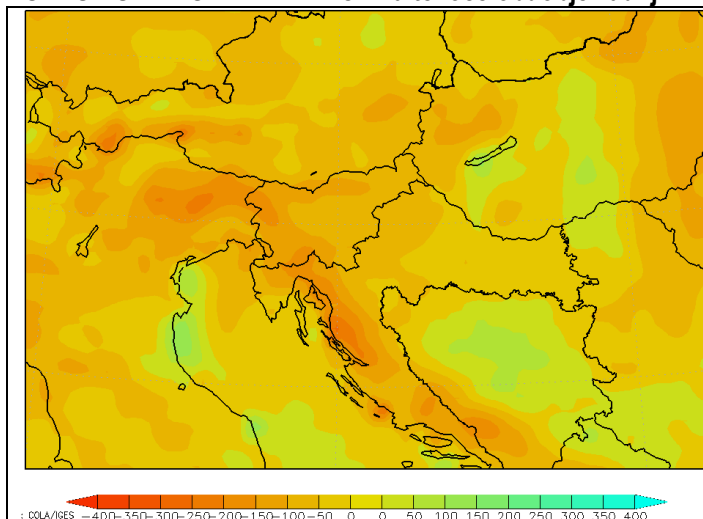
VSOTA EFEKTIVNIH TEMPERATUR ZRAKA

Odstopanje vsote efektivnih temperatur zraka nad pragom 5 °C od 1. januarja do 9. junija 2011 (levo) in od 1. aprila do 9. junija 2011 (desno) od modelskega povprečja za isti časovni obdobji v letih 1989–2010.

Obe simulaciji kažeta na pozitivni odklon akumulacije temperature zraka nad pragom 5 °C na območju Slovenije. Akumulacija temperatur zraka simulacij nakazujeta, da se je pozitivni odklon od povprečja glede na prejšnjo dekada v splošnem zmanjšal za en stopinjski razred. Za zagon modela v obdobju od 1. aprila se stanje iz prejšnje dekade ni spremenilo na območju Kočevja, Krasa in Obale.

POVRŠINSKA VODNA BILANCA za tekoče obdobje zadnjih 70 dni

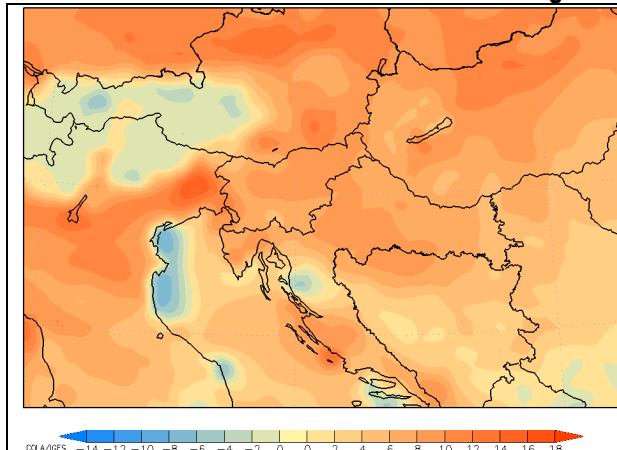

Vodni primanjkljaj je prisoten v vsej Sloveniji. Stanje se je glede na obdobje predhodnih deset dni izboljšalo za en stopinjski razred. Enak odklon od povprečja kot v prejšnji dekadi se ohranja v Prekmurju in na Obali.

IZGLEDI ZA PRIHODNIH DESET DNI

Numerična simulacija vremena omogoča tudi napovedovanje za nekaj dni vnaprej. Pri napovedi analizam preteklega vremena dodamo še računsko napoved za prihodnjih deset dni in dobimo izgled za stanje, ki ga pričakujemo ob izdaji naslednjega biltena. Na enak način kot pri oceni trenutnega stanja tudi napoved podajamo kot odstopanje od dolgoletnih povprečnih vrednosti (za obdobje 1989-2010).

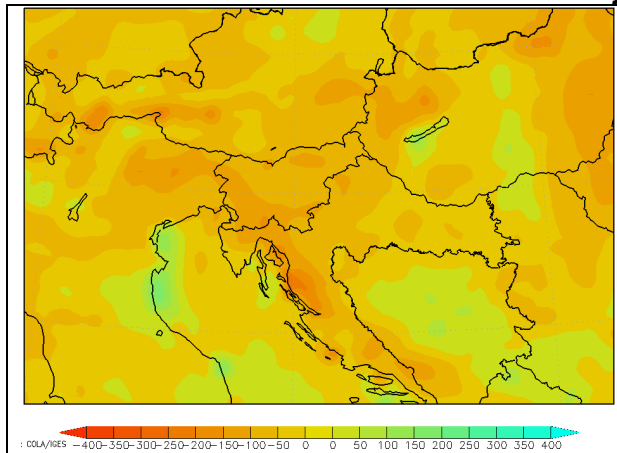
VSOTA EFEKTIVNIH TEMPERATUR ZRAKA z izgledi do 19. junija 2011

V tekoči dekadi pričakujemo v večjem delu države temperature zraka nekoliko višje kot so značilne za dolgoletno povprečje. Največji odklon naj bi bil na Goriškem, v osrednji Sloveniji, Štajerskem in Prekmurju.

Na sliki je narisano odstopanje vsote efektivnih temperatur zraka nad pragom 5 °C od 1. aprila do 19. junij 2011 od modelskega povprečja za isto časovno obdobje v letih 1989–2010.

POVRŠINSKA VODNA BILANCA za 70-dnevno obdobje z izgledi do 19. junija 2011

Stanje površinske vodne bilance bo po pričakovanju tudi v naslednjem 10 – dnevnom obdobju negativno. Največja odstopanja naj bi bila na Primorskem in Dolenjskem.

Na sliki je prikazano pričakovano odstopanje vodne bilance za 70-dnevno obdobje do 19. junija 2010 od dolgoletnega povprečja za enako obdobje v mm.

Zahvala: Pripravo produktov je s sofinanciranjem omogočila EU preko programa Transnacionalnega sodelovanja v JV Evropi.